

Aoc's spelen langzaam in op marktontwikkeling Opleiden voor zorgboerderij

Het aantal zorgboerderijen stijgt snel door de groeiende belangstelling uit de zorgsector voor kleinschalige opvang. Tegelijkertijd zien ondernemers uit de agrarische sector brood in deze neventak. Het groene onderwijs anticipeert mondjesmaat op deze ontwikkeling in. Op dit moment bieden alleen De Groene Welle en Helicon de vierjarige opleiding *Zorg en Leefomgeving*.

De mannen verdwijnen naar buiten om het erf aan te vegen. In de woonkamer bereiden de vrouwen bijgestaan door Jorien, Gerjande en Coen, leerlingen van de afdeling *Zorg en Leefomgeving* van AOC De Groene Welle in Hardenberg, de warme maaltijd. Een oude vrouw dirigeert haar schilmesje zorgvuldig maar moeiteloos langs de oneffenheden van een aardappel, anderen snijden stronkjes witlof fijn, lezen een boek of kijken glimlachend toe.

De leerlingen bezoeken als onderdeel van hun opleiding het melkveebedrijf annex zorgboerderij van de familie Kelder in Gramsbergen. Wekelijks brengen gemiddeld twintig ouderen waarvan sommige met fysieke of psychische beperkingen hier één of meerdere dagen door.

Groeiende vraag

Zorgboerderijen bieden opvang aan onder andere mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking, jongeren met gedragsproblemen, kinderen en

ouderen. Volgens het steunpunt Landbouw en Zorg kiezen steeds meer agrarische bedrijven voor deze neventak. Zo is het aantal zorgboerderijen tussen 1998 en 2005 toegenomen van 75 tot 591. Deze ontwikkeling valt samen met een groeiende vraag uit de zorgsector naar

kleinschalige zorg. Aoc's spelen mondjesmaat op deze trend in. De Groene Welle startte dit schooljaar met vier leerlingen een vierjarige BOL-opleiding voor de diploma's SPW 3 en Werkbegeleider Zorgbedrijf niveau 4. De vierjarige BOL-opleiding van Helicon Oplei-

Ervaring is de beste leermeester

Met haar echtgenoot beheert Fenny Kelder een zorgboerderij en een melkveebedrijf. Om hun zoon ook een positie op het bedrijf te bieden, zochten ze naar een neven-tak. Dat Fenny steeds minder plezier kreeg in haar werk als bejaardenverzorgster vormde een andere reden: "De werkdruk liet niet langer toe dat ik tijd en aandacht aan de bejaarden schonk." Op dinsdag, woensdag en donderdag biedt zij dagopvang aan ongeveer tien ouderen met een lichamelijke en/of geestelijke beperking. Ze vindt de opleiding Zorg en Leefomgeving een goed initiatief, maar vindt wel dat volwassenen ook de gelegenheid moeten krijgen een diploma te halen zonder een langdurige periode in de schoolbanken. "Die mensen hebben levenservaring en weten wat ze willen." Zij denkt dat dit vak zich het beste in de praktijk laat leren: "Ervaring is de beste leermeester. Jongeren die van dieren en mensen houden komen tot hun recht op een zorgboerderij. Wanneer ze respect tonen voor ouderen en ze in hun waarde laten zijn ze al een eind op de goede weg."

Steeds meer zorgboerderijen in Nederland

dingen in Nijmegen is dit schooljaar begonnen met de opleiding voor de diploma's SPW 4 Activiteitenbegeleider en Werkbegeleider Zorgbedrijf niveau 4. Beide opleidingen werken daarbij samen met een roc. Wellantcollege start volgend schooljaar in Dordrecht, afhan-

kelijk van het aantal aanmeldingen geldt dit ook voor het Citaverde College. Ook AOC Oost treft voorbereidingen om eventueel volgend schooljaar of daarna deze opleiding te introduceren. De andere aoc's stellen zich afwachtend op. Andere prioriteiten, twijfels over de

kansen van afgestudeerden op de arbeidsmarkt, het gebrek aan belangstelling bij het regionale bedrijfsleven en onbekendheid met de opleiding vormen enkele genoemde argumenten. Omdat voor opleidingen met SPW-diploma's samenwerking met een roc vereist is, lijkt het waarschijnlijk dat het nog enige tijd vergt voordat alle aoc's deze opleiding aanbieden.

Mensen en dieren

Tijdens het werk praten Coen, Jorien en Gerjande genoeglijk met de ouderen. Geen spoor van een generatiekloof, iedereen geniet. "Nu weet ik weer waarom ik naar school ga", zegt Gerjande. Ze wil later op de zorgboerderij van haar ouders werken. De toekomstplannen van Coen en Jorien zijn vager. Ze kozen deze opleiding, omdat ze van zowel mensen als dieren houden. "Wij willen een baan waarin zowel de mens als de natuur een rol spelen", vertelt Jorien. Opleidingscoördinator Koop Bouma en teamleider Wil Laval van respectievelijk De Groene Welle en Helicon Opleiding vertellen dat belangstelling voor zowel mensen als dieren het profiel van de doorsnee leerling vormt. Van de 22 eerstejaars leerlingen van Helicon Opleidingen komen er 6 uit de afdeling Dierverzorging. Laval weet dat er behoefte bestaat aan BBL-opleidingen, maar vindt deze vanwege de hoge studiebelasting door de dubbele diploma's minder geschikt. Wel zijn er enkele BBL-leerlingen voor één van de twee opleidingen. Ook Bouma constateert dat veel volwassenen belangstelling tonen. Vorig jaar meldden zich ruim tien leerlingen aan waarvan er uiteindelijk veel afhaakten, omdat het idee van vier jaar in de schoolbanken hen tegenstond. "Het ging daarbij om volwassenen die een nieuwe start wilden maken", vertelt Bouma.

Basiskennis

Op de doelgroepen en instellingen gerichte leeractiviteiten, communicatieve vaardigheden en de persoonlijke ontwikkeling vormen de hoofdmoot van het programma van het eerste leerjaar in Nijmegen. Dit schooljaar bestaat dan ook uit een kennismaking met de doelgroepen en instellingen door excursies, →

workshops en de organisatie van thema's. De stages volgen later, omdat het werk in de zorgsector een gedegen basis-kennis vereist. Zorgboerderijen en andere zorginstellingen prefereren lange blokstages. Laval: "Bij de in deze sector opgevangen mensen bestaat een grote behoefte aan continuïteit. We kiezen daarom in de laatste drie leerjaren voor blokstages van een half jaar."

De Groene Welle heeft gekozen voor een beleid waarbij de leerlingen zich in het eerste leerjaar oriënteren op de diverse mogelijkheden binnen een afdeling om zich vervolgens te specialiseren. De leerlingen krijgen nu met studiegenoten van de afdeling Dierverzorging onderwijs in vakken die ook deel uitmaken van het takenpakket in zorgboerderijen. Als voorbeelden noemt Bouma de omgang met dieren en de contacten met dierenartsen. De leerlingen vinden het jammer dat het zorgaspect van hun opleiding in het eerste leerjaar weinig aanbod komt. Gerjande: "Wij hebben voor Zorg en Leefomgeving gekozen, dan horen zorgvakken ook op het rooster te staan."

Optimistisch

Bouma toont zich optimistisch over de toekomstkansen van deze opleiding. De vraag naar zorg stijgt, het aantal zorgboerderijen groeit en ook het aantal leerlingen met belangstelling voor een baan in deze sector neemt toe. De opvang van mensen met beperkingen past met recreatie en de verkoop van streekproducten bij de revitalisering van het platteland. Om de nieuwe opleiding te verankeren in de regio, de kwaliteit op peil te houden en de wensen van ondernemers te inventariseren stelt de Groene Welle nu een netwerk samen dat bestaat uit twee zorgboeren, vertegenwoordigers van een brancheorganisatie en een regionale ontwikkelingsmaatschappij aangevuld met twee docenten van de Groene Welle en een roc. Koop: "We spelen in op de wens van de markt. Dat we daarnaast onze kwaliteit optimaliseren lijkt een garantie op succes." □